

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 28. august 2019 av Høyesterett i avdeling med

dommer Clement Endresen
dommer Henrik Bull
dommer Ingvald Falch
dommar Borgar Høgetveit Berg
dommer Erik Thyness

HR-2019-1645-A, (sak nr. 19-059656STR-HRET)
Anke over Agder lagmannsretts dom 6. februar 2019

A (advokat Steinar Jacob Thomassen)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Vibeke Gjøslie Martins)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Falch**: Saken gjelder lovanvendelse og straffutmåling ved avlaving av to katter på ulovlig måte. Sentralt står spørsmålet om overtredelsen av dyrevelferdsloven er grov.
- (2) A ble 28. mai 2018 tiltalt for brudd på dyrevelferdsloven § 37 andre ledd, jf. § 12, jf. forskrift om avlaving av hund og katt § 2, jf. § 6. Grunnlaget var:
- «I perioden 25. oktober - 27. november 2017 i X på Y, avlivet han to katter ved å knekke nakken på dem med hendene. Han hang dem deretter opp i et rep før han brant dem i ovnen.»**
- (3) Han ble også tiltalt for to tilfeller av føring av personbil uten gyldig førerkort.
- (4) Tønsberg tingrett avsa 4. september 2018 dom med denne domsslutningen:
- «1. A, født 00.00.1955, dømmes for overtredelse av dyrevelferdsloven § 37 første ledd jf annet ledd jf § 12 sammenholdt med forskrift om avlaving av hund og katt § 2 og vegtrafikkloven § 31 første ledd jf § 24 første ledd første punktum til fengsel i 75 – syttifem – dager.**
- 2. A forbys i medhold av dyrevelferdsloven § 33 annet ledd jf første ledd å eie, holde eller ha ansvar for katt eller andre husdyr for en periode på 10 – ti – år.**
- 3. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale saksomkostninger til det offentlige med kr. 5 000 – femtusen kroner.»**
- (5) A anket til Agder lagmannsrett over domfellelsen for brudd på dyrevelferdsloven. Anken ble henvist til ankeforhandling så langt gjelder lovanvendelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Lagmannsretten avsa 6. februar 2019 dom med denne domsslutningen:
- «1. Anken forkastes.**
- 2. A, født 00.00.1955, plikter innen to uker fra forkynning av dommen å betale til det offentlige 3 000 – tretusen – kroner i saksomkostnader for lagmannsretten.»**
- (6) A har anket til Høyesterett. Han gjør gjeldende at lagmannsretten uriktig har kommet til at overtredelsen av dyrevelferdsloven er grov, og at straffen under enhver omstendighet må settes ned.
- (7) *Påtalemyndigheten* gjør gjeldende at lagmannsrettens lovanvendelse er riktig, og at den utmålte straffen er for lav. Straffen bør settes til fengsel i fem måneder.
- (8) *Jeg er kommet til* at overtredelsen av dyrevelferdsloven ikke er grov, og at straffen må settes ned.
- (9) *Lovanvendelsen*
- (10) Jeg nevner først at det ikke er tvilsomt at dyrevelferdsloven forbyr den avlivingsmetoden A benyttet. Forskrift om avlaving av hund og katt 11. oktober 1998 nr. 991 § 2 fastsetter at hund og katt bare kan avlives på nærmere angitte måter, det vil si ved bruk av skytevåpen, elektrisk apparat eller gift på nærmere vilkår.

- (11) Forskriften er gitt med hjemmel i dyrevelferdsloven § 12, hvor det i andre ledd heter at alle dyr loven gjelder for, må bedøves før avliving. Unntak gjelder hvis dyret «avlives med en metode som gir umiddelbart bevissthetstap».
- (12) Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av disse reglene er straffbart etter dyrevelferdsloven § 37 første ledd. Andre ledd forhøyer strafferammen til tre år dersom overtredelsen er grov.
- (13) Spørsmålet er om den forsettlige overtredelsen A er funnet skyldig i, er grov.
- (14) Det følger av dyrevelferdsloven § 37 andre ledd at ved avgjørelsen «skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld». Om denne vurderingen heter det i lovforarbeidene, Ot.prp. nr. 15 (2008–2009) side 118:
- «Ved vurdering av om det foreligger grove eller særlig skjerpene omstendigheter, bør det legges vekt på de konsekvenser lovbruddet har fått, så som omfanget av påført fysisk og mental skade og smerte og om lovbruddet har pågått over tid eller har gjentatt seg. Det bør også legges vekt på om lovbruddet er gjort på særlig smertefull måte, og om overtredelsen er gjort med hensikt.»**
- (15) Sentralt i vurderingen står derfor de konsekvensene lovbruddet fikk for dyret – og da særlig omfanget av den smerten dyret ble påført – samt graden av utvist skyld. Som nevnt bygger loven på den forutsetningen at dyret ikke skal oppleve smerte av betydning ved avliving.
- (16) Lagmannsretten la vekt på at As motiv for å avlive kattene var å hevne seg på sin tidligere ektefelle, som kort tid forut hadde flyttet ut av deres felles bolig. Jeg er ikke enig i at dette har vekt.
- (17) Dyrevelferdsloven stiller ingen krav til begrunnelse eller motiv for å avlive et dyr. Jeg viser til den nevnte odelstingsproposisjonen side 45, hvor det heter:
- «Enkelte høringsinstanser ønsker at det skal foreligge en aktverdig grunn for enhver avliving av dyr. Departementet mener det må være lovlig å avlive dyr uten at det skal foreligge særskilt begrunnelse for dette. Loven skal bidra til at dyr har det godt mens de lever, og at de blir avlivet på en forsvarlig måte. For å fremme respekt for dyr, mener departementet imidlertid at avliving av dyr ikke bør gjøres til et selvstendig underholdnings- eller konkurranseelement.»**
- (18) Dette innebærer at As begrunnelse for hvorfor han i det hele tatt ønsket å avlive kattene, ikke kan trekkes inn ved avgjørelsen av om lovbruddet er grovt.
- (19) Det loven forbyr, er visse avlivingsmetoder. Motivet bak valget av den ulovlige metoden vil derfor klart nok ha betydning ved grensdragningen. Typisk kan et ønske om å påføre dyret smerte, tilsi at overtredelsen er grov.
- (20) Lagmannsrettens dom gir ikke grunnlag for å konstatere at As motiv for metodevalget var spesielt klanderverdig. I dommen er det tvert om lagt til grunn at han «trodde at han[s] fremgangsmåte var en human måte å avlive kattene på». Det er riktignok også lagt til grunn at han hadde et økonomisk motiv, ved at han sparte veterinærkostnader. Jeg kan imidlertid ikke se at dette motivet i nevneverdig grad bidrar til å gjøre lovbruddet grovt.

- (21) Sentralt i vurderingen står derfor de mer objektive konsekvensene avlivingsmåten fikk for kattene. Lagmannsretten la til grunn at kattene ble utsatt for «en svært smertefull handling» i det korte øyeblikk nakken forstrekkes, og til slutt brekker. Om kattene deretter straks mistet bevisstheten eller bare ble paralyisert, slik at smerten fortsatte, er usikkert. Lagmannsretten har – basert på sakkyndig råd – lagt til grunn at smertene *kan* ha fortsatt i maksimum ett minutt etter nakkebrekket. Jeg er enig med lagmannsretten i at det «uansett ikke [er] tale om noen langvarig forgåelse med plaging av dyr».
- (22) HR-2016-295-A, Lukasdommen, gjaldt et tilfelle hvor en hund ble avlivet ved å binde den til et betongrør som ble kastet utfor en bro, slik at hunden druknet. Dommen bygger på at overtredelsen var grov, uten at spørsmålet er behandlet. I avsnitt 36 er det lagt til grunn som bevist at hunden «hadde vært utsatt for belastninger av alvorlig karakter, med stressrespons, sterk frykt og smerte». Det er i avsnitt 9 opplyst at det gikk tre til fire minutter før hunden døde, og at det er usikkert hvor lenge det gikk før hunden mistet bevisstheten.
- (23) Mitt syn er at den avlivingsmetoden som ble brukt i Lukasdommen, objektivt sett må anses grovere enn den metoden A benyttet. Hans avlivinger hadde et mer resolutt preg og var egnet til å påføre dyret frykt og smerte i en kortere tidsperiode før bevissthetstap inntreffer. Slik sett er avstanden til de avlivingsmetodene dyrevelferdsloven åpner for, mindre her enn i Lukasdommen.
- (24) A avlivet to dyr. Lagmannsretten bygget på at dette samlet sett utgjorde ett brudd på dyrevelferdslovens regler, noe jeg er enig i. Det dreier seg om én beslutning, samme metode og tidsmessig nær sammenheng. At det gikk noen dager mellom, skyldes at den andre katten var ute da den første ble avlivet.
- (25) Selv om det her dreier seg om to dyr, er jeg kommet til at lovbruddet samlet sett ikke er grovt. Jeg legger særlig vekt på at overtredelsens omfang og virkninger – lidelsene – for kattene ikke var eller kunne være vesentlige, og at As skyld ikke bidrar til å gjøre lovbruddet grovt.
- (26) *Straffutmålingen*
- (27) Det skal fastsettes en felles straff for bruddet på dyrevelferdsloven og de to tilfellene av føring av personbil uten gyldig førerkort, som A ble endelig domfelt for i tingretten. Overtredelsene av vegtrafikkloven er bøteforhold som her ikke får nevneverdig betydning.
- (28) Straffen for bruddet på dyrevelferdsloven skal settes til bøter og/eller fengsel i inntil ett år, jf. dyrevelferdsloven § 37 første ledd.
- (29) Ved fastsettelsen av straffen er det først og fremst handlingens grovhet som er styrende, se Lukasdommen avsnitt 30 og HR-2017-1250-A avsnitt 38, Leodommen. Dette er momenter jeg allerede har vært inne på. Straffutmålingen skal også reflektere dyrevelferdslovens formål, som etter § 1 blant annet er «å fremme ... respekt for dyr».
- (30) Leodommen gjaldt et tilfelle hvor en hund over noe tid var påført et strømhalsbånd som ledd i oppdragelsen, slik at den skulle lære å la være å bjeffe. Halsbåndet påførte hunden unødig smerte som kvalifiserte til «vold» etter dyrevelferdsloven § 14. Domsgrunnene må

forstås slik at overtredelsen ikke var grov, se særlig avsnitt 43, selv om domsslutningen kan gi et annet inntrykk. Straffen ble satt til fengsel i 15 dager.

- (31) Jeg anser As lovbrudd som grovere enn i Leodommen, hvor lovbruddet delvis var grovt uaktsomt, voldsutøvelsen ble ansett som «liten» og intensjonen var å gi hunden et godt liv, se dommens avsnitt 39 og 43. Fengselsstraffen må derfor settes høyere her. På den andre siden kan straffen ikke settes så høyt som i Lukasdommen, hvor utgangspunktet var fengsel i 120 dager. Som nevnt var det tilfellet grovere.
- (32) Samlet sett finner jeg et utgangspunkt på fengsel i 60 dager passende. Jeg har da vektlagt at det dreier seg om to dyr.
- (33) Det må gis fradrag i straffen for at A erkjente de faktiske forholdene straks politiet oppsøkte ham. Han forklarte da hvordan avlivingene hadde skjedd. For den ene katten hadde erkjennelsen i hovedsak prosessøkonomisk betydning. Han hadde allerede sent en SMS til sin fraskilte ektefelle, hvor det reelt sett fremgikk at han hadde tatt livet av katten ved å knekke nakken. Hva gjelder den andre katten, har imidlertid erkjennelsen også hatt betydning for oppklaringen. Jeg finner på denne bakgrunn at det bør gjøres et fradrag i fengselsstraffen på 15 dager.
- (34) A har videre gjort gjeldende at det i formildende retning må legges vekt på hans personlige forhold. Etter samlivsbruddet sommeren 2017 ble han i en periode på ni dager i oktober 2017 tvangsinnlagt på sykehus for å ha vært suicidal, noe han selv bestred at han var. Han avlivet kattene straks etter utskrivningen, da han mente at de hadde vært forsømt. En primærpsykiatrisk erklæring 14. mai 2018 konkluderer med at det ikke er mistanke om tilstander som nevnt i straffeloven §§ 20 og 80.
- (35) Den foran nevnte odelstingsproposisjonen side 88 la til rette for skjerping av straffene ved brudd på dyrevelferdsloven, særlig ved mer alvorlige lovbrudd. Der ble det uttalt at «personlige forhold ikke kan unnskyldte alle alvorlige brudd på dyrevelferdslovgivningen og generelt gi grunnlag for lavere straff». Jeg oppfatter dette slik at det er noe større åpning for å legge vekt på personlige forhold ved de mindre alvorlige lovbruddene.
- (36) Jeg er likevel kommet til at det her ikke er grunn til å redusere straffen på grunn av As personlige forhold. Da legger jeg særlig vekt på at allmennpreventive grunner tilsier at det reageres med en følbare straff, og at han gjennomførte den andre avlivingen med samme forsett noen dager etter den første avlivingen.
- (37) Straffen settes etter dette til fengsel i 45 dager.
- (38) Lagmannsretten fastsatte også et forbud mot dyrehold i 10 år. Dette gir dyrevelferdsloven § 33 ikke hjemmel for, når A dømmes for brudd på § 37 første ledd, og det heller ikke foreligger gjentakelse.
- (39) Endelig dømte lagmannsretten A til å betale saksomkostninger til det offentlige for behandlingen i lagmannsretten, jf. straffeprosessloven § 436 andre ledd første punktum. Mitt standpunkt er at lagmannsretten uriktig unnlot å ta As anke til følge. Derved er det ikke grunnlag for å idømme ham ansvar for disse saksomkostningene, se HR-2018-884-A avsnitt 49. Denne avgjørelsen må derfor gå ut.

- (40) A ble også idømt saksomkostninger av tingretten for behandlingen der, noe lagmannsrettens dom ikke endrer. Begrunnelsen er at han ble «dømt» i tingretten, jf. straffeprosessloven § 436 første ledd første punktum. Dette ligger fast også etter Høyesteretts dom. Derved er det ikke grunn til å endre den omkostningsavgjørelsen.
- (41) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. A, født 00.00.1955, dømmes for overtredelse av dyrevelferdsloven § 37 første ledd, jf. § 12, jf. forskrift om avliving av hund og katt § 2 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 24, til en straff av fengsel i 45 – førtifem – dager.
2. I saksomkostninger for tingretten betaler A til det offentlige 5 000 – femtusen – kroner innen to uker fra denne dommens forkynnelse.

- (42) Dommer **Thy Ness:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (43) Dommar **Høgetveit Berg:** Det same.
- (44) Dommer **Bull:** Likeså.
- (45) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (46) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. A, født 00.00.1955, dømmes for overtredelse av dyrevelferdsloven § 37 første ledd, jf. § 12, jf. forskrift om avliving av hund og katt § 2 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 24, til en straff av fengsel i 45 – førtifem – dager.
2. I saksomkostninger for tingretten betaler A til det offentlige 5 000 – femtusen – kroner innen to uker fra denne dommens forkynnelse.